

NASLOV

OPOLNOMOČENJE UČENCEV ZA KOMPETENCE 21. STOLETJA Z MAHARO

Imena in priimki avtorjev: Albina Avsec, Boža Arko, Marko Bračič, Božena Brence, Jure Cvahte, Marjetka Čas, Renata Kovačič, Ines Jarh, Tina Lešnik

E-naslov prvo zapisanega avtorja: avsec.albina@gmail.com

Ključne besede (pet ključnih besed): veščina sodelovanje in komunikacija, formativno spremljanje, samoregulacija, medpredmetno sodelovanje, spletno učno okolje Mahara

UVOD

V OŠ Gustava Šiliha Laporje smo že drugo leto zapored vključeni v projekt EUfolio, tako da skupaj z učenci razvijamo sodobne strategije učenja ter spremljanja in vrednotenja znanj in veščin ob podpori spletnega učnega okolja Mahara. Razširili smo krog učencev in učiteljev, vpetih v projekt. Lanski osmošolci nadgrajujejo znanja v 9. razredu, v 8. pa učenci na novo odkrivajo različne poti učenja. Tudi šolski projektni tim smo povečali s petih na devet članov, vsi skupaj pa še posebej razvijamo veščino sodelovanje in komunikacija. Nadgrajujemo dobro prakso medpredmetnega povezovanja za opolnomočenje učencev za kompetence 21. stoletja.

MEDPREDMETNO POVEZOVANJE ZA OPOLNOMOČENJE UČENCEV ZA KOMPETENCE 21. STOLETJA

V sklopu projekta smo si zadali nalogo, da skušamo nadgraditi medpredmetno načrtovanje, povezovanje in izvajanje pouka. V ta namen smo realizirali dva medpredmetna tematska sklopa, in sicer Človek v šolskem letu 2013/2014 ter Slovenci v 1. svetovni vojni v šolskem letu 2014/2015.

Ker je bila lani aktualna da Vincijeva razstava v Ljubljani, ki smo si jo ogledali skupaj z učenci, smo se odločili, da Virtuvijskega človeka prenesemo v sodobni čas. To smo naredili tako, da smo v okviru tematskega sklopa Človek povezali predmete biologijo, zgodovino, matematiko, glasbeno umetnost in slovenščino. Pri pouku zgodovine so učenci raziskali, kdo je bil Leonardo da Vinci in zgodovinski razvoj medicine in anatomije v času renesanse. Delo učencev je temeljilo na problemsko–raziskovalnem pristopu. Izdelek medpredmetne povezave biologije in zgodovine je bila raziskovalna naloga. Pri pouku biologije so učenci zraven raziskovalne naloge izdelali še modele srca, diaprojekcijo Poškodbe in bolezni srca in ožilja ter raziskovali vpliv telesne aktivnosti na hitrost srčnega utripa. Pridobljene podatke so pri matematiki uredili in obdelali v Excelu, naredili diagrame in jih pokomentirali.

Slovenščina se je najbolj navezala na glasbeno umetnost, saj smo obravnavali Prešernovo pesem Pod oknam, ki je tudi uglasbena, zaznavali ritem srca in poustvarjali na ritem. Nastale so pesmi, na katere so bili upravičeno najbolj ponosni učenci sami, tako da so eno zapeli kar pred kamero, tj. v predstavitvenem videu šolskega projekta.

Ob koncu učnega sklopa smo z učenci izvedli odmevno okroglo mizo na temo Človek včeraj, danes, jutri.

Tudi letošnja tema je posebej aktualna, saj se v tem letu spominjamo 100-letnice začetka 1. svetovne vojne. Pri tematskem sklopu so se vključili naslednji predmeti: zgodovina, slovenščina, matematika, kemija in glasbena umetnost. Pri zgodovini smo osvetlili položaj Slovencev v 1. svetovni vojni. Pri urah slovenščine smo obravnavali Simona Gregorčiča in njegovo preroško pesem Soči. Bobbene pesmi, ki so vojakom dvignile moralo na fronti in vpliv vojne na razvoj glasbe smo spoznali pri urah glasbene umetnosti. Kakšno trpljenje so povzročili bojni strupi, smo podrobneje analizirali pri kemiji. Pri matematiki pa smo vse statistične podatke obdelali.

GUM-BORBENA PESEM MED 1. SVETOVNO VOJNO

Postavljanje ciljev

- Spoznala bom borbeno pesem
- Dodala bom inštrumentalno spremljavo
- Spoznala bom ritem koračnice
- Spoznala bom vpliv vojne na razvoj glasbe, med 1. svetovno vojno
- Spoznala bom različne partiture skladb iz časa 1. svetovne vojne
- Naučila se bom eno borbeno pesem iz 1. svetovne vojne

Predznanje

- Med 1. svetovno vojno so peli borbene pesmi
- Korakali so na koračnice
- Obiskali smo muzej 1. svetovne vojne

Strategije

- Branje literature
- Reševanje delovnih listov
- Brskanje po spletu
- Igranje na glasbila
- Petje pesmi

Dokazi

- Rešeni delovni listi
- Znala bom zaigrati eno od borbenih pesmi na glasbila
- Znala bom zapeti eno pesem
- Pravilni odgovori na vprašanja

V rubriki Moje učenje učenci načrtujejo svojo učno pot in izpolnijo različne faze učenja.

SONAČRTOVANJE POUKA

Učenci so preko e-listovnika, ki je narejen v spletni aplikaciji Mahara in jim služi kot učno okolje, ki ga lahko delijo z drugimi, razvijali veščino načrtovanja, spremljanja in samoevalviranja ter vrednotenja lastnega učenja.

Pri diagnostiki predznanja učencev je treba izhajati ne le iz šibkosti, temveč iz moči otrok, njihovih zmožnosti in sposobnosti, njihovih interesov in spoznanj. Pouk je potrebno graditi

na znanju, kar pomeni, da morajo biti učni cilji optimalno zastavljeni, da zagotavljajo kakovost, zahtevnost in zanimivost pouka. Učitelj ne sme govoriti preveč, izboljševati mora kakovost medsebojnih sporočil. (Komljanc, str. 8, 9, 2014)

Z učenci smo tako razvijali strategije (veščine) za dokumentiranje lastnega napredka preko orodja Mahara od zapisa ciljev, lastnega predznanja, strategij za učenje do zbiranja dokazov za doseganje ciljev. Njihovi dokazi so bili: rešeni učni listi, rešeni preverjalni učni listi, izdelane elektronske prosojnice, zloženke, izdelani modeli, miselni vzorci, narejeni in rešeni delovni listi za izvajanje eksperimentalnega dela, zapisana SMS sporočila, raziskovalna naloga, zastavljena vprašanja za sošolce in zapisani odgovori, zapisane pesmi, razstave ...

Pouk je temeljil na raziskovalnem pristopu, eksperimentalnem delu in sodelovalnem učenju.

Učenci so svoje delo in s tem lastno učenje dokumentirali in ga delili s sošolci in učiteljem. Dobili so povratno informacijo. Drug drugemu so bili kritični prijatelji.

Povratna informacija

Albina Avsec - 25. januar 2015, 18:07

Draga Mojca!

Dobro si načrtovala vse faze učenja. Verjamem, da ti bo uspelo opisati postopek v skladu z navodili, ki smo jih spoznali, da boš torej ustrezno navedla pripomočke ali sestavine in faze postopka v korakih.

Želim ti uspešno delo,
učiteljica Albina

Božena Brence - 27. januar 2015, 7:45

Mojca, pri tako dobro načrtovanem delu verjamem, da boš dosegla cilje. Če primerjam tvoje načrtovanje s prejšnjimi, lahko trdim, da si ga vedno bolj vešča.

Učiteljica Božena

Izpostavili bi pomen sprotne povratne informacije učitelja in sošolcev, ki jo e-listovnik omogoča in s pomočjo katere se učenec lahko zamisli nad lastnim delom ter ga vodi k izboljšanju, odkriva pa tudi svoja močna področja.

SPLETNA UČNA POT

SOČI - PRIPRAVA NA DEKLAMACIJO

1. blok ura **Simon Gregorčič: Soči - priprava na deklamacijo**

Odpri Moje učenje in ga naslovi Soči - priprava na deklamacijo.

Izpolni zavihek Predznanje v Mahari.

Načrtuj individualne cilje (lahko si pomagaš z datoteko Soči_cilji).

Načrtuj strategije za doseganje zastavljenih ciljev in jih zapiši v zavihek Strategije.

Deli pogled s sošolcem in učiteljico.

Primerjaj svoj zapis s sošolčevim in mu daj povratno informacijo.

2. blok ura **Sooblikovanje kriterijev za ocenjevanje deklamacije**

Odpri datoteko Soči_oblikovanje kriterijev in dopolni tabelo (lahko si pomagaš z datoteko Soči_kriteriji ocenjevanja).

Deli pogled s sošolcem in učiteljico.

Primerjaj svoj zapis s sošolčevim in mu daj povratno informacijo.

Oceni govorni nastop na posnetku po svojih kriterijih:

<https://www.youtube.com/watch?v=pkTow8eOnVQ>

Zapiši ugotovitve v wordov dokument z naslovom Opisna ocena govornega nastopa.

Po potrebi dopolni kriterije ocenjevanja.

3. blok ura **Ocenjevanje govornega nastopa - deklamacije**

Oceni govorni nastop sošolca v skladu s kriteriji. Daj mu povratno informacijo.

Na podlagi posnetka oceni svoj govorni nastop.

Primerjaj svojo oceno z oceno sošolca. Zapiši ugotovitve v wordov dokument z naslovom Opisna ocena govornega nastopa. Vpiši komentar v zavihek Dokazi.

Napiši sklepno samorefleksijo v zavihku Samoevalvacija v Mahari in refleksijo na večščino sodelovanja in komuniciranja.

▼ Pripete datoteke

- [Soči_cilji.docx](#) (11,2K) - Prenos
- [Soči_kriteriji ocenjevanja.docx](#) (12,8K) - Prenos
- [Soči_Loblikovanje kriterijev.docx](#) (16,7K) - Prenos

Spletno učno okolje Mahara omogoča učitelju, da naloži navodila za učenje v obliki spletne učne poti, s pomočjo katere učenci sami prihajajo do novih znanj, kritično prijateljevanje s pomočjo povratne informacije tako s strani učitelja kot sošolca pa vzpodbuja večščino sodelovanje in komunikacija ter usmerja učence na poti do zastavljenih ciljev. Rubrika Moje učenje je tako odlična priložnost, da učenci soustvarjajo celoten učni proces skozi vse faze učenja, tj. od načrtovanja ciljev, ugotavljanja predznanja, oblikovanja strategij, nalaganja dokazov, do sprotne in končne samoevalvacije ter tako vseskozi spremljajo lastni napredek.

Formativna spremljava vseh sklopov preko e-listovnika za vse učence bi vzela veliko časa, vendar pa je pomembno, da se vsaj nekaj sklopov izvede na tak način. Temelje za tak način dela smo vzpostavili s tremi sklopi v lanskem šolskem letu v 8. razredu, letos pa delo izpopolnjujemo v 8. razredu in nadgrajujemo v 9. razredu.

RAZVOJ VEŠČINE

Veščina sodelovanje in komunikacija se je prepletala pri vseh vsebinah preko različnih oblik dela. Učenci so se navajali na timsko delo ter prevzemali različne vloge v okviru skupine. Sledili so svojim zastavljenim ciljem in ob tem izboljšali svoje sodelovanje in komunikacijo ter s tem tudi osebno rastle.

Nadarjeni učenci so bili v vlogi tutorjev v razredu, še posebej pa so se izkazali devetošolci, ki so vpeljali osmošolce v delo z Maharo. Poleg tega smo za nadarjene učence pripravili »trde orehe« kot npr.: v vlogi novinarja so napisali časopisni članek, bili so moderatorji okrogle mize, pisali so apele proti vojni ipd.

Učenci v sodelovalnih dvojicah, kot tudi v različnih skupinah, urijo večino komunikacije in sodelovanja, prevzemajo svoje vloge v skupini oziroma dvojicah, urijo komuniciranje v debatah, poslušajo sogovornika oziroma podajajo konstruktivne predloge za izboljšanje dela.

ZAKLJUČEK

Sooblikovanje vseh faz učnega procesa s strani učencev pomeni velik doprinos k znanju in razvijanju veščin 21. stoletja. Formativno spremljanje lastnega napredka pa je osnova za izgradnjo in nadgradnjo lastnega znanja. Mahara je zelo priročna kot spletna učilnica za samostojno vodeno delo, portfolio in seveda tudi okolje, ki na nek novi način povezuje in spodbuja učence k sodelovanju in komunikaciji.

Samo delo preko e-listovnika pomeni poglobljen pristop k poučevanju in učenju in razvija različne veščine sodelovanja in komunikacije ter kritičnega mišljenja.

Pri globinskem pristopu k učenju je nujno potrebno povezovanje učencev v plodnem dialogu, pri sodelovalnem učenju in skupinskih projektih. (Marentič Požarnik, 2011)

Velika prednost Mahare je vsekakor kritično prijateljevanje med učenci samimi in med učenci in učitelji.

»/Kritični prijatelj je/ zaupanja vredna oseba, ki zastavlja provokativna vprašanja, predstavlja podatke z drugega zornega kota in kot prijatelj na koncu deluje kritično. Kritični prijatelj si vzame čas, da bi celovito dojel kontekst določenega dela in cilje, na katerih deluje oseba ali skupina. Kritični prijatelj je zagovornik za uspeh tega dela.« (Udejanjanje načel vseživljenjskega učenja, 2006)

Zaključna farza, na katero vsekakor ne smemo pozabiti in kateri moramo posvetiti dovolj časa in pozornosti, je samoevalvacija.

Samoevalvacija je metoda in hkrati dolgotrajni proces, ki je namenjen izboljševanju kakovosti izobraževanja. Pomeni delo vseh udeležencev, učenje iz lastnih izkušenj, prepoznavanje močnih področij in krepitev šibkih. Z njo odkrijemo razkorak med pričakovanim in dejanskim stanjem ter načrtujemo in izpeljemo izboljšave, ki ga bodo zmanjšale (Samoevalvacija – zakonska zahteva ali kazalnik kakovosti. Bukovec, J. in drugi (ur.). Ljubljana: Supra, 2010).

Vsekakor pa lahko projekt kot tak zaživi samo ob podpori vodstva, ki verjame, da predstavlja e-listovnik nadgradnjo fleksibilnega predmetnika in prinaša na šolo novo kvaliteto dela, saj

omogoča, da otrok s pomočjo formativnega spremljanja pridobiva na samopodobi, kar je odlična popotnica za nadaljnje življenje. Vodja šolskega projektnega tima usmerja delo vseh članov in je gonilna sila projekta, sami člani pa vidijo prednost dela s pomočjo EUfolia v organizaciji učenčevega dela v smislu sonačrtovanja lastnega učnega procesa, s čimer učenci sami prevzemajo odgovornost za svoje znanje.

Zavihek Moje učenje predstavlja korake za formativno spremljanje učencev, uporabnost e-listovnika pa so spoznali tudi učenci, saj si lahko vanj zapišejo svoje cilje, kaj in kako želijo doseči, kar pomaga, da jih usvojijo. Všeč jim je bilo delo v skupinah, sodelovanje s sošolci ter možnost debate, kjer lahko vsak izrazi svoje mnenje.

Hkrati pa je celoten zavihek Mahara dokaz o tem, da smo na pravi poti. Samemu učencu omogoča, da spremlja svoje delo in svoj napredek skozi zadnji dve leti šolanja pri različnih predmetih. Karkoli namreč naloži v Maharo, ostane za vedno.

VIRI

Holcar Brunauer, A. Začetki formativnega spremljanja v slovenskem prostoru, Intervju z dr. Natalijo Komljanc. V: Učiteljev glas (priloga revije Vzgoja in izobraževanje, letnik I, št. 1), ZRSS, 2014.

Marentič Požarnik, B. Kako do bolj poglobljenega učenja in znanja. V: Nolimal, F. Fleksibilni predmetnik - priložnost za izboljšanje kakovosti vzgojno-izobraževalnega dela šol. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, 2011.

Samoevalvacija – zakonska zahteva ali kazalnik kakovosti. Bukovec, J. in drugi (ur.). Ljubljana: Supra, 2010.

Udejanjanje načel vseživljenjskega učenja v vrtcu, osnovni in srednji šoli s pomočjo razvojnega načrtovanja: gradivo za razvojno načrtovanje: Program Phare 2003 – vseživljenjsko učenje. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, 2006.